



ШИНЭ ХОРШОО ХӨДӨЛГӨӨНД ОЛГОСОН ЗЭЭЛ, ЭРГЭН ТӨЛӨЛТ, ҮР ДҮН



АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУЛЛАГА

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АУДИТЫН КОД

Х0А-2026/21-20-ШТА-ГА

ТАЙЛАНГИЙН ХУГАЦАА

2026 ОН



Аудитын зорилго, хамрах хүрээ ба аргачлал

ЗОРИЛГО

2024 оны 166 дугаар тогтоолын хүрээнд малчдад олгосон эээл, эргэн төлөлт, үр дүнг үнэлэх

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

782 хоршоо, 2,334 малчин
Ховд аймаг дахь аймаг, сумын ЗДТГ
Хаан банк, Төрийн банк

ҮНДЭСЛЭЛ

Төрийн аудитын тухай хууль
УИХ-ын тогтоол
МУЕА-ын тушаал

АРГАЧЛАЛ

Түүврийн арга
АДБОУС 100, 3000, 4000
MNS 6817-2020 болон аудит хийх журам

ХУГАЦАА

2026.04.20-2026.06.30

АУДИТЫН БАГ

Аудитыг удирдах: Х.Болдбаатар
Чанарын хяналт: А.Цэцэгсүрэн
Аудитын баг:
Ахлах аудитор: Ц.Бадрал
Аудитор: Н.Батзул
Аудитор: С.Оюунжаргал
Аудитор: Н.Ариунтуяа



Санхүүжилт ба хамрагдалтын тойм

Нийт олгосон зээл

76.1 Тэрбум
төгрөг

Хаан банкаар

43.3 тэрбум төгрөг

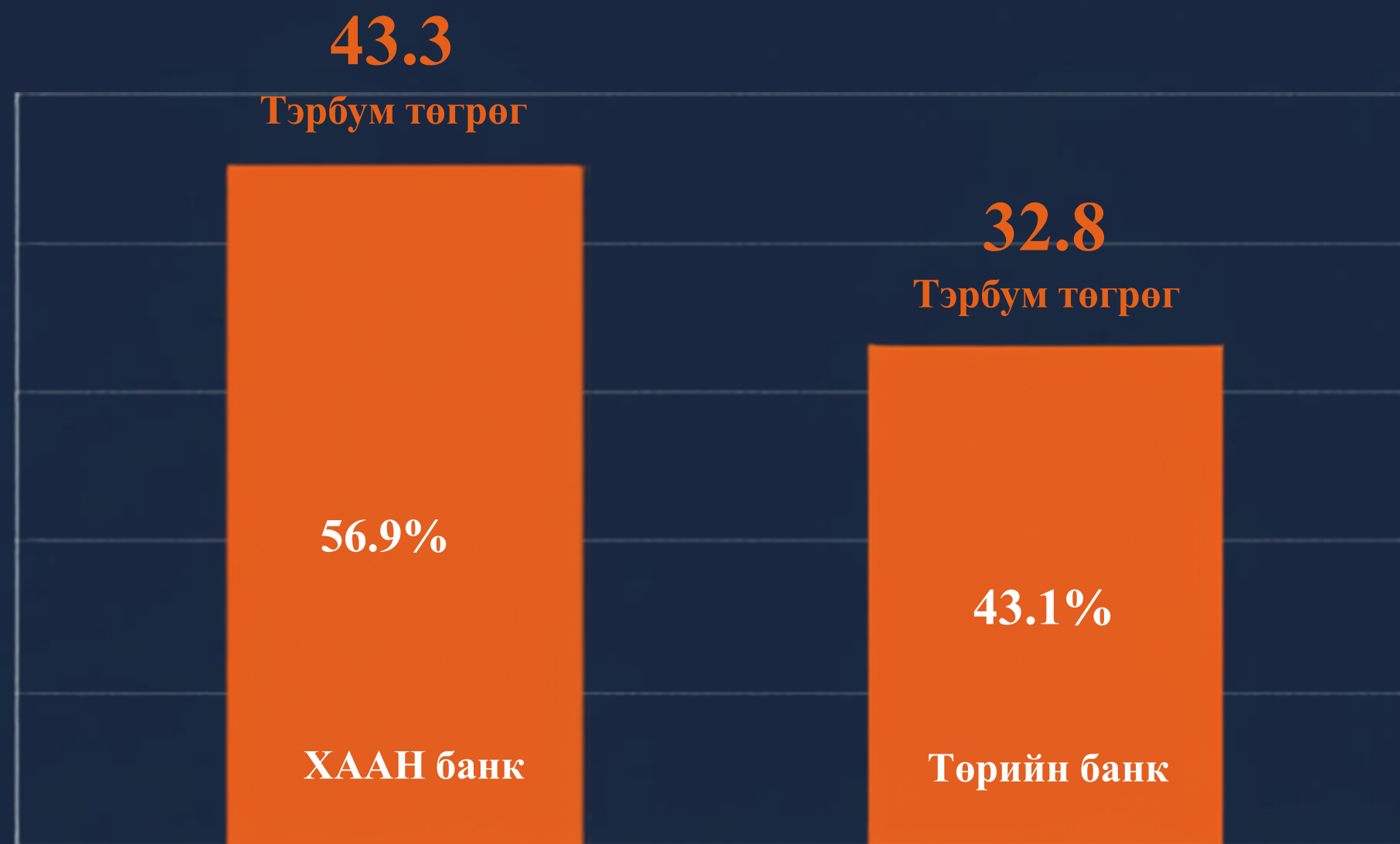
Төрийн банкаар

32.8 тэрбум төгрөг

2,334 малчин

782 хоршоо

Зээлийн хэмжээ, банк тус бүрийн хувь хэмжээ



БҮЛЭГ 1. "ШИНЭ ХОРШОО-ЧИНЭЭЛЭГ МАЛЧИН" АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ХҮРЭХ ТҮВШИН, ШААРДАГДАХ ХӨРӨНГИЙГ БОДИТОЙ ТООЦООГҮЙ БАЙНА

13 арга хэмжээнээс 3 буюу 23% нь хангалтгүй хэрэгжсэн.

Хүрэх түвшин, шалгуур үзүүлэлт, эдийн засгийн үр дүн тодорхойгүй.

Жаргалант суманд 1 хоршоонд 5 га газар олгосон, бусад суманд газар олголт хийгдээгүй.

Зарим хоршоодын үйлчилгээний цэгүүд 2025 оноос зогссон.

Мэдээллийн хүртээмж, ил тод байдал, дэд бүтэц хангалтгүй.



БҮЛЭГ 2. ХӨНГӨЛӨЛТЭЙ ЗЭЭЛ АВАХ ЗОРИЛГООР ХОРШОО БАЙГУУЛСАН, ХЯНАЛТ ТАВИХ ЧИГ ҮҮРЭГ БҮХИЙ БАЙГУУЛЛАГУУД ЗЭЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТ, ҮР ДҮНД ХЯНАЛТ ХЭРЭГЖҮҮЛЭЭГҮЙГЭЭС БОДЛОГЫН ҮР НӨЛӨӨ ГАРААГҮЙ БАЙНА

Хоршооны засаглал ба тайлагнал

782

Улсын бүртгэлийн газарт хоршооны дүрмийн дагуу холбогдох материалыг бүрдүүлэн хоршоог бүртгүүлсэн ч үүсгэн байгуулах гэрээ хувийн хэрэгт хадгалагдаагүй байна.

820.7
сая төгрөг

Хоршооны
хөрөнгө

Гишүүний
хувь хөрөнгө

41.5
сая төгрөг

547 буюу
70%

Санхүүгийн тайлан гаргаагүй,
бүртгэл хөтлөөгүй байна.

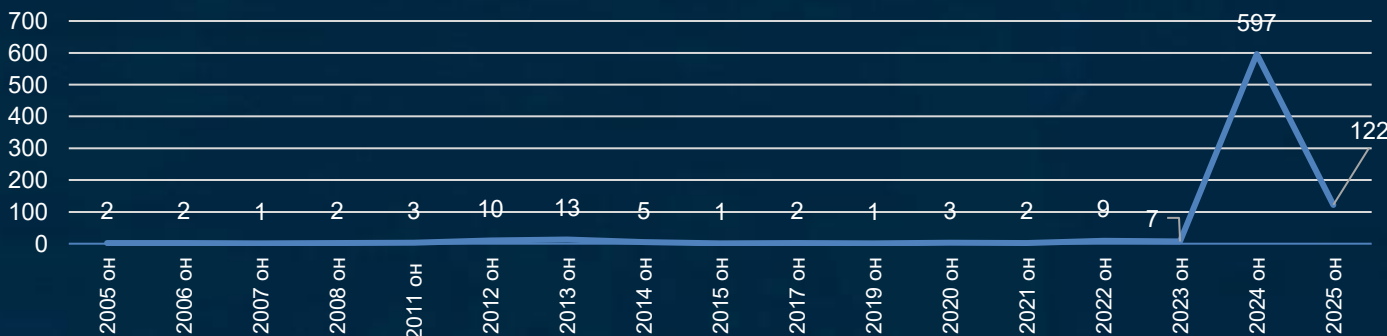
235 буюу
30%

Санхүүгийн тайлан гаргаж,
цахимд бүртгэлтэй байна.

Хоршооны тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1, 25.4-д заасны дагуу хоршооны болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах санд хөрөнгө байршуулаагүй байна.

719
хоршоо

2024, 2025 онуудад
байгуулагдсан.



Хоршооны зээл олгоход тавигдах шаардлагыг тодорхойлох лавлагаа мэдээлэл нь шаардлага хангаагүйгээс шаардлага хангаагүй зээл хүсэгчид зээл олгосноос гадна зээлийн ашиглалт, зарцуулалтад тавих хяналт үр дүнгүй, чанаргүй байна

2334

2025 оны байдлаар хоршооны гишүүн малчны зээлд хамрагдсан.

72

тэрбум төгрөг

2202 малчин өрх

132 мал бүхий өрх

4.1

тэрбум төгрөг

Зээлийн ерөнхий гэрээний 3.4-д “Үндсэн зээлдэгчийн нэр дээр мал тооллогод хамрагдсан байх” шаардлагыг E-mongolia-гийн малчны тодорхойлолтоор тодорхойлно гэж тусгасан боловч тодорхойлолтод уг иргэн нь малчин эсвэл мал бүхий өрхийн аль нь болохыг тодорхойлох боломжгүйн улмаас банк нь мал бүхий өрхүүдэд зээл олгосон байна.



Зээлийн эргэн төлөлт ба эрсдэл

76.1 тэрбум төгрөг

Нийт олгосон зээл

17.2 тэрбум төгрөг

Төлөгдсөн

64.6 тэрбум төгрөг

Үлдэгдэл

17.5 тэрбум төгрөг

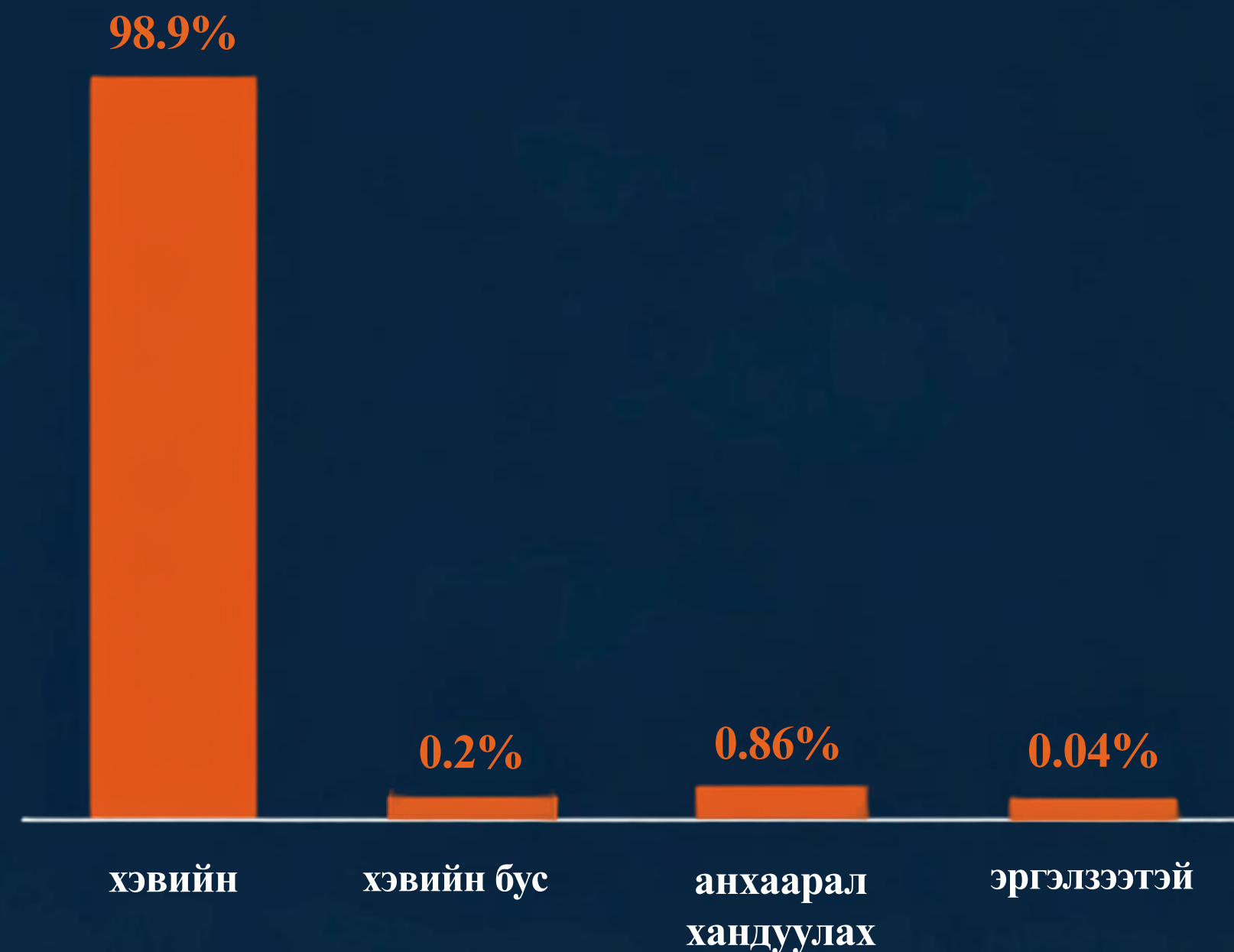
Батлан даалтын сан

34%

зээлдагчид хамрагдсан

Хугацаа хэтэрсэн зээлд төлүүлэх арга хэмжээ авсан

Зээлийн ангиллын хувиар



2,534

Зориулалт бүхий төсөлд зээл олгосон

96

Зээлийг зориулалт бусаар зарцуулсан (756 зээл түүвэрлэхэд)

ЗЭЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТЫН ХАРЬЦАА

Үржлийн мал худалдан авах

64.5%

48.8 тэрбум төгрөг

Тэжээлийн ургамал

9.1%

Мал бордох аж ахуй

7.7%

Мах, сүү боловсруулах

6.7%

Бусад

12%

ҮР ДҮН

Малын А картын бүртгэл дутмаг, зөрүүтэй.

?

158

?

125

8

Бүртгээгүй

Бүртгэсэн

Бүртгэсэн боловч зөрүүтэй

289 малчны А картыг түүвэрлэн шалгахад 125 бүртгэлгүй.

Төсвийн статистикын хэлснээр дүгнэн 2013 оны 10 дугаар сарын 17-ний өдрийн А/УД төл гэрээгээр бүтээх.

МАЛ, ТЭЖЭЭЛИЙН АЖ АХУЙ, ХАМГАА, ХҮҮГҮЙН ЗС ... ГЭНЭ ТӨСӨГӨГД

1. Ажлаа, үйлчилгээ

2. Сөн, цэвэрлэг

3. Бэл, нэрлэл

4. Үйлдвэр, дүрвэл

5. Үйлдвэр, дүрвэл

6. Үйлдвэр, дүрвэл

7. Үйлдвэр, дүрвэл

8. Үйлдвэр, дүрвэл

9. Үйлдвэр, дүрвэл

10. Үйлдвэр, дүрвэл

11. Үйлдвэр, дүрвэл

12. Үйлдвэр, дүрвэл

13. Үйлдвэр, дүрвэл

14. Үйлдвэр, дүрвэл

15. Үйлдвэр, дүрвэл

16. Үйлдвэр, дүрвэл

17. Үйлдвэр, дүрвэл

18. Үйлдвэр, дүрвэл

19. Үйлдвэр, дүрвэл

20. Үйлдвэр, дүрвэл

21. Үйлдвэр, дүрвэл

22. Үйлдвэр, дүрвэл

23. Үйлдвэр, дүрвэл

24. Үйлдвэр, дүрвэл

25. Үйлдвэр, дүрвэл

26. Үйлдвэр, дүрвэл

27. Үйлдвэр, дүрвэл

28. Үйлдвэр, дүрвэл

29. Үйлдвэр, дүрвэл

30. Үйлдвэр, дүрвэл

31. Үйлдвэр, дүрвэл

32. Үйлдвэр, дүрвэл

33. Үйлдвэр, дүрвэл

34. Үйлдвэр, дүрвэл

35. Үйлдвэр, дүрвэл

36. Үйлдвэр, дүрвэл

37. Үйлдвэр, дүрвэл

38. Үйлдвэр, дүрвэл

39. Үйлдвэр, дүрвэл

40. Үйлдвэр, дүрвэл

41. Үйлдвэр, дүрвэл

42. Үйлдвэр, дүрвэл

43. Үйлдвэр, дүрвэл

44. Үйлдвэр, дүрвэл

45. Үйлдвэр, дүрвэл

46. Үйлдвэр, дүрвэл

47. Үйлдвэр, дүрвэл

48. Үйлдвэр, дүрвэл

49. Үйлдвэр, дүрвэл

50. Үйлдвэр, дүрвэл

51. Үйлдвэр, дүрвэл

52. Үйлдвэр, дүрвэл

53. Үйлдвэр, дүрвэл

54. Үйлдвэр, дүрвэл

55. Үйлдвэр, дүрвэл

56. Үйлдвэр, дүрвэл

57. Үйлдвэр, дүрвэл

58. Үйлдвэр, дүрвэл

59. Үйлдвэр, дүрвэл

60. Үйлдвэр, дүрвэл

61. Үйлдвэр, дүрвэл

62. Үйлдвэр, дүрвэл

63. Үйлдвэр, дүрвэл

64. Үйлдвэр, дүрвэл

65. Үйлдвэр, дүрвэл

66. Үйлдвэр, дүрвэл

67. Үйлдвэр, дүрвэл

68. Үйлдвэр, дүрвэл

69. Үйлдвэр, дүрвэл

70. Үйлдвэр, дүрвэл

71. Үйлдвэр, дүрвэл

72. Үйлдвэр, дүрвэл

73. Үйлдвэр, дүрвэл

74. Үйлдвэр, дүрвэл

75. Үйлдвэр, дүрвэл

76. Үйлдвэр, дүрвэл

77. Үйлдвэр, дүрвэл

78. Үйлдвэр, дүрвэл

79. Үйлдвэр, дүрвэл

80. Үйлдвэр, дүрвэл

81. Үйлдвэр, дүрвэл

82. Үйлдвэр, дүрвэл

83. Үйлдвэр, дүрвэл

84. Үйлдвэр, дүрвэл

85. Үйлдвэр, дүрвэл

86. Үйлдвэр, дүрвэл

87. Үйлдвэр, дүрвэл

88. Үйлдвэр, дүрвэл

89. Үйлдвэр, дүрвэл

90. Үйлдвэр, дүрвэл

91. Үйлдвэр, дүрвэл

92. Үйлдвэр, дүрвэл

93. Үйлдвэр, дүрвэл

94. Үйлдвэр, дүрвэл

95. Үйлдвэр, дүрвэл

96. Үйлдвэр, дүрвэл

97. Үйлдвэр, дүрвэл

98. Үйлдвэр, дүрвэл

99. Үйлдвэр, дүрвэл

100. Үйлдвэр, дүрвэл

101. Үйлдвэр, дүрвэл

102. Үйлдвэр, дүрвэл

103. Үйлдвэр, дүрвэл

104. Үйлдвэр, дүрвэл

105. Үйлдвэр, дүрвэл

106. Үйлдвэр, дүрвэл

107. Үйлдвэр, дүрвэл

108. Үйлдвэр, дүрвэл

109. Үйлдвэр, дүрвэл

110. Үйлдвэр, дүрвэл

111. Үйлдвэр, дүрвэл

112. Үйлдвэр, дүрвэл

113. Үйлдвэр, дүрвэл

114. Үйлдвэр, дүрвэл

115. Үйлдвэр, дүрвэл

116. Үйлдвэр, дүрвэл

117. Үйлдвэр, дүрвэл

118. Үйлдвэр, дүрвэл

119. Үйлдвэр, дүрвэл

120. Үйлдвэр, дүрвэл

121. Үйлдвэр, дүрвэл

122. Үйлдвэр, дүрвэл

123. Үйлдвэр, дүрвэл

124. Үйлдвэр, дүрвэл

125. Үйлдвэр, дүрвэл

126. Үйлдвэр, дүрвэл

127. Үйлдвэр, дүрвэл

128. Үйлдвэр, дүрвэл

129. Үйлдвэр, дүрвэл

130. Үйлдвэр, дүрвэл

131. Үйлдвэр, дүрвэл

132. Үйлдвэр, дүрвэл

133. Үйлдвэр, дүрвэл

134. Үйлдвэр, дүрвэл

135. Үйлдвэр, дүрвэл

136. Үйлдвэр, дүрвэл

137. Үйлдвэр, дүрвэл

138. Үйлдвэр, дүрвэл

139. Үйлдвэр, дүрвэл

140. Үйлдвэр, дүрвэл

141. Үйлдвэр, дүрвэл

142. Үйлдвэр, дүрвэл

143. Үйлдвэр, дүрвэл

144. Үйлдвэр, дүрвэл

145. Үйлдвэр, дүрвэл

146. Үйлдвэр, дүрвэл

147. Үйлдвэр, дүрвэл

148. Үйлдвэр, дүрвэл

149. Үйлдвэр, дүрвэл

150. Үйлдвэр, дүрвэл

Зориулалт бүхий төсөлд ЗЭЭЛ ОЛГОСОН

**Зээлийг зориулалт
бусаар зарцуулсан
(756 зээл түүвэрлэхэд)**

Үржлийн мал худалдан авах

64.5%

48.8 тэрбум төгрөг

Тэжээлийн ургамал

9.1%

Мал бордох аж ахуй

7.7%

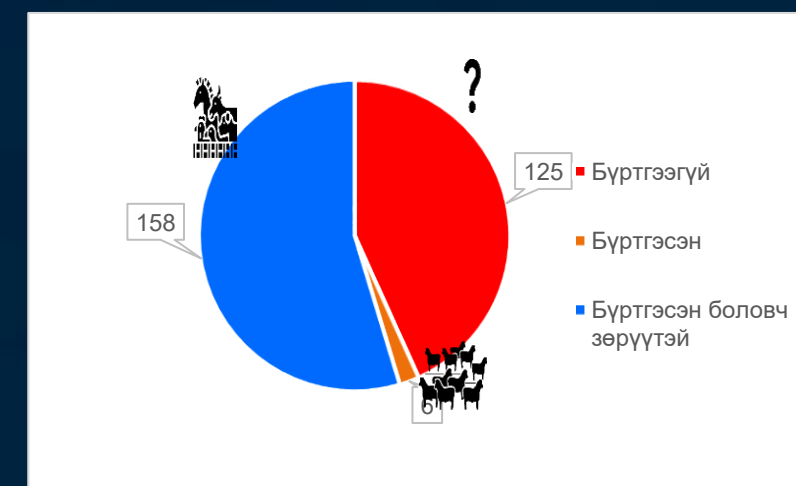
Мах, сүү боловсруулах

6.7%

Бусад

12%

**Малын А картын бүртгэл
дутмаг, зөрүүтэй.**



**289 малчны А
картыг түүвэрлэн
шалгахад 125
бүртгэлгүй.**

Зээлийн зориулалт ба бодит үр дүн



Сургалтын төлбөр



Зээл төлөх



Байр, машин авах



Журмаар хориглосон
бусад зориулалт



ҮР ДҮН



96 зээлдэгч

2.2 тэрбум

Зээлийн хөрөнгийг зориулалт бусаар ашигласан

Зээлийн зориулалтын хяналт, бүртгэлийг сайжруулах шаардлагатай

Дүгнэлт ба алдаа, зөрчил

"Шинэ хоршоо-чинээлэг малчин" арга хэмжээний төлөвлөгөө"-ний зорилтууд, шалгуур, санхүүгийн тооцоо бүрэн бус.

23% буюу 3 арга хэмжээ хангалтгүй хэрэгжсэн

Хоршооны санхүүгийн тайлан гаргаагүй, зээл авах зорилгоор байгуулагдсан шинжтэй

Зээлийн ерөнхий гэрээнд хоршооны малчдад олгох хөнгөлөлттэй зээлийн шалгуурыг хангасан эсэхийг тодорхойлохоор заасан шаардлага нь тухайн малчныг бүрэн тодорхойлж чадаагүйгээс шаардлага хангаагүй зээл хүсэгчид зээл олгогдсон

Эргэн төлөлт хэвийн, эрсдэл багатай

Зээлийн хяналт сул, зориулалт бус зарцуулалт гарсан.

Илэрсэн зорчил

10.3

тэрбум төгрөг

4.1

1 Албан
шаардлага

тэрбум төгрөг

2.2

3 Зөвлөмж

тэрбум төгрөг



4.0

тэрбум төгрөг

3 Санал

уламжилсан

Улсын хэмжээнд нэгдсэн тайлангаар
шийдэл гаргах санал

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ

Аймгийн Засаг дарга М.Амарсанаа, Хүнс хөдөө аж ахуйн газрын дарга Б.Сандагсүрэн, Аймгийн Статистикийн хэлтсийн дарга Л.Ариунаа нарт:



- Сангийн сайдын 2022 оны А/155 дугаар тушаалаар баталсан зааврын дагуу хоршоодыг санхүүгийн тайланг хугацаанд нь гаргуулж, Сангийн яамны цахим тайлангийн системд бүртгэн, тайлагналд тавих хяналтыг эрчимжүүлэх.
- Малчдын А дансны бүртгэлийг хууль, журмын дагуу үнэн зөв бүртгэн, мал тооллогын мэдээллийн чанар, үнэн зөв байдлыг сайжруулахад хяналт тавьж, холбогдох албан хаагчдын хариуцлагыг дээшлүүлэх.



Ховд аймаг дахь Монголбанкны салбарын захирал Ц.Бат-Эрдэнэд:

- Арилжааны банкуудаар дамжуулан олгож буй хөнгөлөлттэй зээлийн зориулалтын ашиглалтад хяналт хэрэгжүүлэн, ерөнхий гэрээний үүргийн биелэлтийг хангаж ажиллах.

Үндэсний аудитын газарт уламжилсан санал:

- Болзошгүй эрсдэлийн сан байгуулаагүй хоршоодод мэргэжил арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, хяналт тавих чиг үүрэг бүхий байгууллагуудад сайжруулах чиглэлээр иийдвэр гаргах.
- Зээлийн шаардлага хангасан эсэхийг тодорхойлохдоо И-Монголиа системийн тодорхойлолт нь малчныг бүрэн тодорхойлохгүй байгаа асуудлыг улсын хэмжээнд авч үзэж иийдвэрлэх.
- Зээлийн зарцуулалт ашиглалт, зарцуулалтад тавих Монгол банкны хяналтын үр дүнг нэгтгэн тооцож, улсын хэмжээнд нэгдсэн иийдвэр гаргах.
- Үндэсний статистикийн хорооны даргын баталсан журмын дагуу Малын шилжилт хөдөлгөөнийг үнэн зөв бүртгэх талаар улсын хэмжээнд нэгдсэн иийдвэр гаргах.



Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газар

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРАЛЛАА

